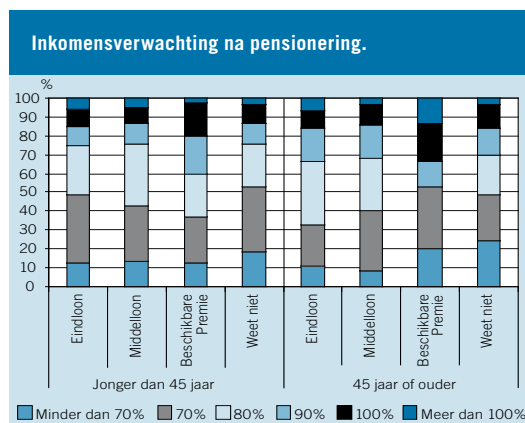

ABIGAIL LIERENS (AFM)

Verwachtingen over netto-pensioeninkomen

De laatste jaren is een groot aantal pensioenregelingen omgezet van eindloon naar middelloon. Had 60% van de actieve deelnemers in 1999 nog een eindloonregeling, in 2005 was dat nog slechts 11%, terwijl 67% een middelloonregeling had. Deze omzetting betekent dat, bij gelijkblijvende premie, een lager pensioeninkomen wordt opgebouwd. Bij een eindloonregeling wordt 70% van het laatstverdiende salaris opgebouwd, terwijl dit bij een middelloonre-

geling 70% van het gemiddelde salaris is. De oorspronkelijke gedachte bij het opstellen van pensioenregelingen is om het netto-inkomen na pensionering gelijk te houden aan het netto-inkomen van voor pensionering (het laatst verdiende loon). Vanwege andere belastingtarieven voor 65-plussers komt dit (voor een modaal salaris) neer op bruto 70% van het laatstverdiende loon. Na de veranderingen in de pensioenregelingen wordt dit vaak niet gehaald. Het te bereiken pensioeninkomen kan bijvoorbeeld verder dalen door een onvolledige indexatie of doordat mensen van werkgever en daarmee van pensioenregeling veranderen. De Pensioenmonitor vraagt elk jaar naar wat mensen netto verwachten te krijgen na pensionering. De tabel geeft deze verwachting uitgesplitst naar leeftijd en de huidige pensioenregeling van mensen. De leeftijd van de respondenten is minimaal 24 en maximaal 59, zodat een groot deel van de babyboomgeneratie niet vertegenwoordigd is. Hoewel leeftijd en pensioenregeling grote invloed hebben op het pensioen, blijken deze variabelen weinig invloed te hebben op de verwachting van mensen. Gemiddeld 85% van de respondenten verwacht na pensionering een netto-inkomen te hebben dat gelijk is aan 70% of meer van het netto-inkomen van voor pensionering. Mensen boven de 45 met een eindloonregeling zijn iets optimistischer. Bijna 70% van die groep verwacht 80% of meer te krijgen. Bij mensen jonger dan 45 jaar met een beschikbare regeling zijn de verwachtingen verdeeld, maar bijna 90% verwacht toch meer dan 70% te krijgen. Er is nauwelijks onderscheid tussen mensen die in meerdere pensioenregelingen deelnemen of hebben deelgenomen en mensen die slechts één pensioenregeling hebben. Het al dan niet overdragen van pensioenaanspraken lijkt de inkomensverwachting niet te beïnvloeden.

Bron: Pensioenmonitor van Intomart GfK

Monetaire Zaken

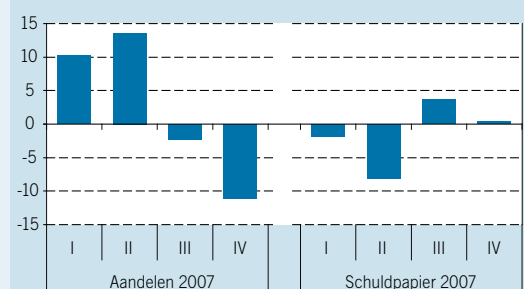
ENRICO VROOMBOUT (DNB)

Turbulent beleggingsjaar voor pensioenfondsen en verzekeraars

De Nederlandse pensioenfondsen en verzekeraars hebben een turbulent beleggingsjaar achter de rug. In de eerste helft van het jaar boekten ze koerswinsten op aandelen en koersverliezen op schuldpapier. In de tweede helft was het omgekeerde het geval. Over het hele jaar 2007 werd een kleine koerswinst op beleggingen geboekt (4 miljard euro).

De grootste fluctuaties speelden zich af op de aandelenmarkten. In de eerste helft van het jaar stegen aandelenkoersen mondiaal sterk. Pensioenfondsen en verzekeraars profiteerden hiervan en boekten in die periode een forse koerswinst op aandelen van 24 miljard euro. Maar in de tweede helft van het jaar ontstond onder invloed van de Amerikaanse kredietcrisis turbulentie op de financiële markten. Wereldwijd begonnen aandelenkoersen in te zakken en leden de pensioenfondsen in die periode op hun aandelenportefeuille een koersverlies van zo'n 13 miljard euro. De portefeuille met schuldpapier liet juist een omgekeerde ontwikkeling zien. Mede als gevolg van een stijging van de lange rente in de eerste helft van het jaar, daalden de koersen van het handelbare schuldpapier in die periode. In de tweede helft van het jaar daalde de lange rente, waardoor de koersen hiervan stegen. Al met al leden Nederlandse pensioenfondsen en verzekeraars over heel 2007 op hun deze portefeuille een verlies van 6 miljard euro. Beleggingen in Amerikaans *subprime*-schuldpapier speelden hierbij overigens geen rol, omdat die beleggingen zeer beperkt lijken te zijn. Daarnaast hadden pensioenfondsen en verzekeraars in 2007 vanwege de steeds sterker wordende positie van de euro voortdurend te maken met wisselkoersverliezen op hun effectenportefeuilles. Dat gold vooral voor de aandelenportefeuille, omdat een betrèkkelijk fors deel van de aandelenbeleggingen (ruim de helft) is gedenomineerd in vreemde valuta. Dat geldt in mindere mate voor de portefeuille

Koerswinst/verlies van pensioenfondsen en verzekeraars in 2007 (in miljarden euro).

Bron: DNB

met handelbaar schuldpapier, omdat betrekkelijk weinig wordt belegd in handelbaar schuldpapier van buiten het eurogebied (circa 32%). Overigens dekken pensioenfondsen hun wisselkoersrisico's vrijwel volledig af met behulp van valutaderivaten. Bij verzekeraars fungeren vorderingen in vreemde valuta ter afdekking van hun verplichtingen luidend in vreemde valuta. Hierdoor is de impact van deze wisselkoersverliezen voor de pensioenfondsen en verzekeraars beperkt.